

FOAMED SİTELERİ

İbrahim SARBAY¹

Başlangıcının insanlık tarihi kadar eski olduğunu kabul edebileceğimiz Tıp sanatı, yüzyıllar içinde çeşitli bilim insanları tarafından özenle hazırlanan yazılı eserlerle daha sistematik bir boyut kazanmıştır. Tıp eğitimi, 20. yüzyılın son bölümüne kadar, usta eğitimcilerin ve kaynak kitapların hakimiyetinde; yukarıdan aşağıya, “hoca”dan “öğrenci”ye tek yönlü olarak sürdürülmüştür. Ancak takip eden yıllarda, bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişime paralel olarak; daha yatay, daha hızlı ve daha organize bir tıp eğitimi sistemine ihtiyaç duyulmuştur. Tıp eğitiminin modernize edilmesinde önemli katkılar sağlayan William Osler, bu konuda şöyle söylemiştir: *“Daha basit günlerde ve daha basit koşullar için hazırlanmış bir eğitim sistemini geride bıraktık. Baskı öğretmeninin üzerine yeterince ağır geliyor ama yüzlerce farklı şekilde acı çeken öğrencinin üzerine çok daha fazla geliyor.”*¹

Önce internet çağının başlaması ve sonrasında akıllı telefonların ortaya çıkışı ile dünyanın hemen her yerinden, oldukça zahmetsiz ve maliyetsiz bir şekilde bilgiye ulaşımın mümkün hale gelmesi, Açık Eğitim Kaynakları (Open Educational Resources - OER) olarak adlandırılan açık erişimli eğitim akımına zemin hazırlamıştır². Bu akımın tıp eğitimindeki yansıması, ICEM 2012 Konferansı esnasında Dublin’de ortaya atılan ve kısaca FOAM veya FOAMed adı verilen “Free Open Access Medical Education” (Serbest Açık Erişimli Tıp Eğitimi) akımıdır.³ Temelde Hipokrat’ın *“...bu sanatı ücretsiz ve taahhütsüz öğreteceğim...”*⁴ sözüne dayanan FOAMed akımı; tıp eğitimine ücretsiz, açık ve bağımsız şekilde ulaşılabilmesini sağlayarak, tıpta yeni ortaya çıkan araştırma sonuçlarının klinik pratikte benimsenmesi için geçmesi gereken süreyi ifade eden “bilgi aktarım boşluğu”nu azaltmayı hedeflemiştir.⁵ Birçokları tarafından FOAMed akımının babası kabul edilen Joe Lex’in *“5 yıl önceki tıp pratiğimizi öğrenmek istiyorsanız, bir ders kitabı okuyun. 2 yıl önceki tıp pratiğimizi öğrenmek istiyorsanız, bir dergi okuyun. Şimdiki tıp pratiğimizi öğrenmek istiyorsanız, (iyi) bir konferansa gidin. Gelecekte nasıl tıp uygulayacağımızı bilmek istiyorsanız, koridorları dinleyin ve FOAM kullanın”* sözleri, bu hedefi açıkça ifade etmektedir.³

¹ Acil Tıp Uzmanı, Keşan Devlet Hastanesi, ibrahimsar@gmail.com

arak, uzun süredir aktif olan ve Acil Tıp veya Yoğun Bakımın bütün ana konularını içerecek geniş bir kapsama sahip olan kaynaklar seçildi (Tablo 1).¹³

Tablo 1. Bazı Acil Tıp ve Yoğun Bakım FOAMed Siteleri	
Web Sitesinin Adı ve Adresi	Açıklama
Academic Life in Emergency Medicine – academiclifeinem.com	2009 yılında yayına başlayan platform, acil tıp eğitimi alanında çok sayıda içeriğe ev sahipliği yapıyor.
Acilci – acilci.net	2012 yılından beri yayında olan Türkçe FOAMed sitesi, 1.500'den fazla yazısı ile Türkiye'nin en çok okunan Tıp eğitimi sitesi olma özelliğine sahip. Paylaşılan içeriklerin seslendirildiği bir Podcast'i ve ayrı başlıklarda video yayınları da mevcut olan sitede akran değerlendirmesi uygulanıyor.
Critical Care Reviews – criticalcarereviews.com	Yoğun Bakım literatüründe günceli takip edebilmek için uygun bir web sitesi.
Don't Forget The Bubbles – dontforgetthebubbles.com	Pediyatrik acil tıp eğitimi üzerine yararlı içerikleri ile öne çıkıyor.
Dr Smith's ECG Blog – hqmeded-ecg.blogspot.com.au	Acil tıpta sık karşılaşılabilecek vakalar üzerinden EKG yorumlanması üzerine odaklanmış bir blog.
EMCrit blog – emcrit.org	Yoğun bakım, resüsitasyon ve travma alanlarından en iyi kanıta dayalı bilgileri seçmeye ve yatak başında kullanımlarını kolaylaştırmayı amaçlayan bir web sitesi.
Emergency Medicine Literature of Note – emlitofnote.com	Alanın önemli isimlerinden Ryan P. Radecki'ye ait olan bu blog, Acil Tıp alanında günceli takip ediyor.
Free Emergency Medicine Talks – freemergencytalks.net	Joe Lex'in dünya çapındaki acil tıp ve yoğun bakım konferanslarında kaydedilen 2500'den fazla ses kaydından oluşan muazzam koleksiyonu bu web sayfasında yer alıyor.
Life in the Fastlane – lifeinthefastlane.com	Acil tıp, kritik bakım ve toksikoloji alanlarından değerli içeriklerin yer aldığı Avustralya kaynaklı popüler bir web sitesi.
Skeptics Guide to Emergency Medicine – thesgem.com	2012 yılında yayın hayatına başlayan site, haftalık bir podcast'e ev sahipliği yapıyor.
StEmlyns – stemlynsblog.org	Acil Tıp eğitiminin önemli isimlerinden Simon Carley ve Richard Body tarafından yönetilen geniş bir ekiple, acil tıp içerikleri paylaşan İngiltere merkezli bir blog.

Sosyal medya platformları arasında, FOAMed kullanım sıklığı açısından Twitter öne çıkmıştır. Çok sayıda tıp eğitimci **#FOAMed** etiketi ile Twitter'da içerik paylaşmaktadır. Bunlar arasından öne çıkanların bir listesine Nickson ve Cadogan'ın çalışmasından ulaşılabilir.¹³ Bunun yanında, ilgili etiketle Twitter platformu üzerinde arama yapılarak FOAMed paylaşımlarına ve gönüllülerine ulaşmak mümkündür. Yine Podcast uygulamaları üzerinden çok sayıda FOAMed içeriğine ulaşılabilir. ABD Acil Tıp Asistan Birliği'nin (EMRA) Tavsiye Edilen Blog ve Podcastler sayfasında birçok podcast yayınının bağlantıları yer almaktadır.²⁰

KAYNAKLAR

1. Osler W, St. George's Hastanesi Tıp Okulu'ndaki Kış Sezonu Açılış konuşması, 1 Ekim 1913, Transkripsiyon: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0140673601775095/pdf?md5=190acfdac86061a109859e9cdb-66269b&pid=1-s2.0-S0140673601775095-main.pdf>
2. Chan TM, Stehman C, Gottlieb M, Thoma B. A Short History of Free Open Access Medical Education. The Past, Present, and Future. *ATS Sch.* 2020 Jun 3;1(2):87-100. doi: 10.34197/ats-scholar.2020-0014PS. PMID: 33870273; PMCID: PMC8043296.

3. Cadogan M, FOAM, Life in the First Lane, <https://litfl.com/foam-free-open-access-medical-education/>.
4. Askitopoulou H, Vgontzas AN. The relevance of the Hippocratic Oath to the ethical and moral values of contemporary medicine. Part II: interpretation of the Hippocratic Oath-today's perspective. *Eur Spine J*. 2018;27(7):1491-1500. doi:10.1007/s00586-018-5615-z
5. Morris ZS, Wooding S, Grant J. The answer is 17 years, what is the question: understanding time lags in translational research. *J R Soc Med*. 2011;104: 510-20
6. Nath K, Dhar S, Basishtha S. Web 1.0 to Web 3.0 - Evolution of the Web and its Various Challenges, 2014 International Conference on Optimization, Reliability, and Information Technology (ICROIT), doi: 10.1109/ICROIT.2014.6798297.
7. Choudhury N, World Wide Web and Its Journey from Web 1.0 to Web 4.0, *IJCSIT*, Vol. 5 (6) , 2014, 8096-8100.
8. Luc JGY, Archer MA, Arora RC ve arkadaşları. Does Tweeting Improve Citations? One-Year Results From the TSS-MN Prospective Randomized Trial. *Ann Thorac Surg*. 2021;111(1):296-300. doi:10.1016/j.athoracsur.2020.04.065.
9. Data visualization, Elsevier, <https://www.elsevier.com/authors/tools-and-resources/data-visualization>
10. Rudnin S, Greenstein J, Husain A. Free open access medical education for point of care ultrasound: content discovery and resource evaluation. *Clin Exp Emerg Med*. 2021;8(1):71-73. doi:10.15441/ceem.20.093.
11. Krishnan K, Thoma B, Trueger NS, Lin M, Chan TM. Gestalt assessment of online educational resources may not be sufficiently reliable and consistent. *Perspect Med Educ*. 2017;6(2):91-98. doi:10.1007/s40037-017-0343-3.
12. Gunasegaram J, Ong S, Swann R, Lawrentschuk N. Online urological educational material for medical students: can search engines be trusted? *BJU Int*. 2021 Dec 5. doi: 10.1111/bju.15667. PMID: 34865287.
13. Nickson CP, Cadogan MD. Free Open Access Medical education (FOAM) for the emergency physician. *Emerg Med Australas*. 2014 Feb;26(1):76-83. doi: 10.1111/1742-6723.12191. PMID: 24495067.
14. Lex J, PRO/CON: Why #FOAMed is Essential to EM Education, *EP Monthly*, <https://epmonthly.com/article/pro-con-is-foam-essential-to-em-education-yes/>.
15. Cameron P, Carley S, Weingart S, Atkinson P. CJEM Debate Series: #SocialMedia: social media has created emergency medicine celebrities who now influence practice more than published evidence. *CJEM* 2017;19:471-474.
16. Stirling M, Cadogan M, FOAM EMCC Blogs 2018, Life in the Fast Lane, <https://litfl.com/foam-emcc-blogs-2018/>.
17. Scott KR, Hsu CH, Johnson NJ, Mamtani M, Conlon LW, DeRoos FJ. Integration of social media in emergency medicine residency curriculum. *Ann Emerg Med* 2014;64:396-404.
18. Sarbay İ, Cakal ED, FOAMed Etiketli Twitter Paylaşımlarının Değerlendirilmesi, 2021 (Yayınlanmamış).
19. Cevik AA, Aksel G, Akoglu H, Eroglu SE, Dogan NO, Altuncu YA. Social media, FOAMed in medical education and knowledge sharing: Local experiences with international perspective. *Turk J Emerg Med*. 2016 Jul 22;16(3):112-117. doi: 10.1016/j.tjem.2016.07.001. PMID: 27857988; PMCID: PMC5103052.
20. Recommended Blogs and Podcasts, EMRA, <https://www.emra.org/about-emra/publications/recommended-blogs-and-podcasts/>